

Wody Polskie

POZNAJCIE NASZYCH
SPECJALISTÓW

Joanna Anczarska

Kierownik Wydziału Programów Wodnych
z Departamentu Zarządzania
Środowiskiem Wodnym w KZGW

Państwowe
Gospodarstwo Wodne
Wody Polskie

PROGRAMY WODNE WYMAGAJĄ STRATEGII I KOMPROMISU

Podłączanie nowych sieci kanalizacyjnych, zarządzanie ściekami i pilnowanie przy tym ochrony wód, to spore wyzwanie. O to, w jaki sposób mu sprostać pytamy [Joannę Anczarską](#), Kierownika Wydziału Programów Wodnych z Departamentu Zarządzania Środowiskiem Wodnym w KZGW.

Programy wodne to dość ogólne pojęcie – o co dokładnie chodzi?

Nasz wydział opracowuje programy związane z wodą: dostępem do niej, jej jakością i zasobami. Programy te mają na celu poprawę środowiska wodnego poprzez różnego rodzaju działania, takie jak np. budowa sieci kanalizacyjnej czy oczyszczalni ścieków. Pilnujemy też, aby nowe działania spełniały wszystkie standardy prawne i ekologiczne oraz sporządzamy raporty z ich realizacji. Jako Wody Polskie współpracujemy z różnymi jednostkami: nie tylko z naszymi oddziałami w regionie, ale też z ministerstwami, gminami czy instytucjami związanymi z ochroną środowiska.

Jak to wygląda w praktyce?

Mamy np. Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych. W ramach niego gminy zgłaszają nam swoje potrzeby, przedstawiając, co chciałyby zrobić. A my badamy sprawę, czy np. budowa sieci kanalizacyjnej albo oczyszczalni ścieków spełni wszystkie normy określone prawem i przyniesie korzyści ekologiczne. Przygotowujemy również Program Ochrony Wód Morskich zawierający zestaw działań, które poprzez ich realizację przyczynią się przywrócenia dobrego stanu naszego Bałtyku np. ograniczenie śmiertelności ssaków w sieciach rybackich.

Kto sobie lepiej radzi z wodnymi wyzwaniami: duże miasta czy małe gminy?

Mniejsze miejscowości potrafią nas czasem zaskoczyć naprawdę świetnymi pomysłami, ale miasta są w lepszej sytuacji. Mają większe zasoby finansowe, więc mogą pozwolić sobie na droższe i bardziej zaawansowane technologie.

Tu działa prosta matematyka. Wyobraźmy sobie, że w jednym miejscu trzeba podłączyć do sieci 100, a w innym 1000 mieszkańców – w obu przypadkach koszty takiego podłączenia na jednego mieszkańca inaczej się rozłożą, więc z punktu widzenia finansowego duże miasta są w lepszej sytuacji. Chociaż warto pamiętać, że normy dla większych aglomeracji np. dotyczące jakości oczyszczanych ścieków, są również bardziej „wyśrubowane”.

Eksperci od gospodarowania wodą twierdzą, że „ścieki to problem, ale i potencjał”. Jakie wyzwania stoją przed Wodami Polskimi?

W celu wypełnienia zobowiązań wynikających z dyrektyw gminy muszą dokończyć inwestycje związane z siecią kanalizacyjną i podłączeniem do niej mieszkańców, oczywiście w miejscach, gdzie jest to uzasadnione. Niewszędzie można taką sieć wybudować, np. ze względu na wspomniane wcześniej wysokie koszty. W miejscach, gdzie budowa sieci jest nieuzasadniona ekonomicznie i spowoduje zbyt wysokie opłaty dla mieszkańców za wodę i ścieki w taryfach, lepszym rozwiązaniem będą szczelne zbiorniki bezodpływowe tzw. szamba oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków. Naszym zadaniem jest pomoc gminom i wskazanie właściwego kierunku działań. Kolejnym wyzwaniem, z jakim się mierzymy, są osady ściekowe. Wzrost ilości wytwarzanych osadów spowodowany jest rozbudową sieci kanalizacyjnej oraz komunalnych oczyszczalni ścieków. Budowa sieci kanalizacyjnych, która zapewnia wygodę mieszkańcom to jedno ale coś z tymi osadami trzeba zrobić. Oczywiście, osady można zagospodarować w różny sposób np. przeznaczyć do produkcji kompostu lub spalić, a pozostałości wykorzystać do produkcji nawozów. Jednak, aby to wszystko było możliwe, konieczne jest odpowiednie zaplecze technologiczne – tylko dzięki niemu osady będzie można wykorzystać w pożyteczny, a jednocześnie ekologiczny sposób.

„Aby znaleźć złoty środek między przepisami prawnymi, wymogami ekologii i interesami mieszkańców danego regionu trzeba być niezłym mediatorem”.

W dyskusjach o ściekach często pojawia się tajemnicze określenie „hot-spoty” (z ang. „gorące punkty”). Czym one są?

Hot-spoty to miejsca wytwarzające duże ilości zanieczyszczeń, które mają wpływ na Morze Bałtyckie. Polska jako jedno z państw nadmorskich, w ramach Konwencji o ochronie Morza Bałtyckiego (HELCOM), podejmuje działania w celu ich zlikwidowania. W większości się to udało – przykładami hot-spotów, które udało się skasować była np. Warszawa czy Gdańsk, a raczej ścieki, które przez wiele lat nie były właściwie oczyszczane. Hot-spotem, nad którym trudno zapanować jest rolnictwo – nawozy pochodzące z upraw również mogą zanieczyścić wody.

Problem, o którym ostatnio jest głośno, to ścieki farmakologiczne czy obecność w wodzie plastiku. Macie na to jakiś pomysł?

Na pewno konieczny jest monitoring zanieczyszczeń, aby wiedzieć, w których rejonach kraju problem jest największy. Każda rzeka jest inna – więc nie wszędzie można zastosować te same środki. Opracowywanie nowej strategii przypomina trochę pracę lekarza. Wyobraźmy sobie, że rzeka jest „pacjentem”. Jest jakiś problem, więc robimy monitoring, by go zdiagnozować. I gdy wydawałoby się, że mamy gotowe rozwiązanie, czyli możemy „wypisać receptę”, okazuje się, że nie jest to możliwe, bo np. na danym obszarze są pewne ograniczenia środowiskowe. Patrząc w ten sposób, każda „rzeka-pacjent” potrzebuje nieco innej recepty. Gdy woda jest czysta, wystarczają działania, które utrzymają ten dobry stan, ale w bardziej zanieczyszczonym środowisku, trzeba zastosować kilka zabiegów.

Co jest najciekawsze, a co najtrudniejsze w Pani pracy?

Na pewno nie jest monotonna, bo z uwagi na szeroki zakres tematów, trzeba poszerzać wiedzę z różnych dziedzin, a to sprawia, że człowiek się rozwija. Mam też okazję do współpracy z różnymi ekspertami: głównie od ochrony środowiska, ale też ichtiologii czy ekonomii. Jest też druga strona medalu: po zebraniu wszystkich danych, trzeba je uporządkować, a na koniec wypracować kompromisowe rozwiązanie. Znalezienie złotego środka pomiędzy przepisami prawnymi, wymogami ekologii i interesami mieszkańców danego regionu bywa naprawdę dużym wyzwaniem. W dodatku takim, które musi być jeszcze opłacalne ekonomicznie.

Rozumiem, że musi być Pani dobrym mediatorem...

Tak (śmiech). Zanim doprowadzimy do tego, by każda ze stron była zadowolona, trzeba przeprowadzić wiele rozmów, przedstawić różne argumenty. Przykład? Wiadomo, że ważna jest ochrona przeciwpowodziowa. Wtedy my mówimy: „Ok, ale zróbmy to w taki sposób, by nie straciło na tym środowisko”. A potem zaczyna się słynne szukanie „złotego środka”. Klimat szybko się zmienia, rzeki wysychają, więc eksperci znający się na gospodarowaniu wodą mają co robić.

Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiała: **Jowita Hakobert**